

اختلالات یادگیری

۱- تعریف: از نظرهوشی عادی یا بالاتر از عادی هستند اما در یک یا چند درس دچار مشکل هستند.

به میزان تلاشی که می کند یادگیری ندارد. حدود ۲ تا ۳ درصد از دانش آموزان اختلال یادگیری دارند. (قابل درمان هستند)

انیشترین ، ادیسون ، اگوست ردین ، پروفیسور هشترودی ، وناپلئون بناپارت از نوابغی هستند که اختلال یادگیری داشته اند.

اثرات اختلالات: ۱- ضرر اقتصادی ۲- پایین آمدن عزت نفس بچه ها

انواع اختلالات یادگیری

۱- اختلال در خواندن

۲- اختلال در نوشتن

۳- اختلال ریاضی و حساب کردن

انواع اختلال در نوشتن:

۱- اختلال در املا (دیکته)

۲- نارسانویسی

۳- وارونه نویسی

۴- قرینه نویسی

انواع اختلال یادگیری به اعتبار فرایندهای روانی

□ اختلال در پردازش های کلامی

□ اختلال در حافظه

□ اختلال مربوط به فرایندهای ذهنی

نظریه های درمانی (علل ایجاد اختلال)

- دکتر ومن ودلاکاتور : تشکل نظام عصبی
 - کپارت: تاکید بر حرکت : فقدان حرکت ها و بازی ها و کم بودن دامنه ی این حرکات
 - دکتر گت من : دید حرکتی دال بر ایجاد اختلال یادگیری می شود
 - بعضی ها : تاخیر در رشد موجب اختلال می شود
 - دکتر تبریزی : مجموعه ای از عوامل فوق دلیل ایجاد اختلال می شود.
-

علت های نارسا نویسی:

- نحوه ی به دست گرفتن مداد : 1- شل گرفتن مداد 2- محکم فشار دادن مداد 3- بیش از حد بالای مداد را گرفتن 4- بیش از حد نوک مداد را گرفتن
 - آموزش اشتباه
 - عدم هماهنگی چشم و دست
-

گام های درمان

- ☐ انگیزه ی درمانگر (معلم)
 - ☐ ارتباط خوب خوب با درمانجو (دانش آموز)
 - ☐ پرسش نامه
 - ☐ انتخاب راهبردها
 - ☐ سنجش
 - ☐ تشخیص
 - ☐ طراحی برنامه ی درمان
 - ☐ ارزیابی مجدد بعد از سه هفته
 - ☐ توصیه : 1- به روانیات خانواده کمک کنیم 2- آموزش خانواده ها
-

اختلالات خواندن (انواع نارسایی خواندن)

- اشکال در تلفظ حروف (ق-ل-م-ن-ر و...) □
- حذف برخی از صداها از کلمه مانند کردم □
- جابه جایی صداها یا یک کلمه □
- اشکال در تشخیص تلفظ بعضی از حروف (م - ن) □
- اشکال در تشخیص صداها یا حروف □
- جابه جایی صداها بایکدیگر عسک □
- در پایان جمله مکث نمی کنند و مفهوم را نمی فهمند. □
- اشکال در صداکشی کلمات او دار □
- اشکال در صدا کشی کلمات ای دار □
- اشکال در صداکشی مصوت ها □
- اشکال در صدا کشی کلماتی که مد دارند. □
- زیر لبی و آهسته می خوانند □
- اشکال در ترکیب صداها و ساختن کلمات □
- تکرار یک حرف در کلمه (م) مهربان □
- تکرار یک بخش در کلمه مدمدرسه □
- فراموشی صدای اول بخش بعد از صداکشی بقیه ی بخش □
- اشکال در تشخیص دیداری حروفی که ظاهری شبیه دارند (ک گ) □
- اشکال در تشخیص دیداری کلماتی که ظاهر مشابهی دارند (مار بار) □

ادامه ی اختلا ل ا ت خواندن

- ☐ افزودن پسوند های نادرست به کلمه علی د رخانه که به رفت
- ☐ تغییر توالی حروف
- ☐ تغییر توالی کلمه ها (علی به می رود مدرسه)
- ☐ معکوس کردن کلمه گس به جای سگ
- ☐ ندیدن مستقل کلمات
- ☐ فراموشی صدای حروف
- ☐ فراموشی کلمات ابتدای جمله ای که می خواند
- ☐ فراموشی مفهومی که خوانده
- ☐ افزودن صدایی به کلمه شنیدن شنیدند شنیده اند به جای شنیدند
- ☐ حذف حروفی از کلمه
- ☐ درست ندیدن کلمه
- ☐ حذف بعضی از کلمه ها (مریم به رفت)
- ☐ تغییر در افعال جمله به میل خویش (خرید- خرد - خورد)
- ☐ خواندن یک کلمه بدون تشخیص حروف آن (از روی تصویر)
- ☐ خواندن ادغامی بخش های مجزا از یکدیگر

ادامه

- ☐ دو تایی دیدن کلمات
- ☐ تکرار برخی از کلمات
- ☐ تکرار برخی از عبارت های یک جمله
- ☐ مکث بیش از حد
- ☐ خواندن بسیار کند
- ☐ خواندن تند با حذف بسیاری از کلمات و با دقت کم
- ☐ خواندن یک جمله بدون رعایت ترتیب کلمات
- ☐ اضافه کردن یک حرف ربط به جمله
- ☐ کم کردن کلمات در یک سطر
- ☐ کم کردن خود سطرها
- ☐ عدم رعایت نشانه ها و در نتیجه نفهمیدن مفهوم
- ☐ خواندن و تلفظ کلمات استثنا به همان شکلی که نوشته می شوند
- ☐ آشنا نبودن به مفهوم زمان
- ☐ عدم هماهنگی فعل و ضمیر
- ☐ عدم فهم مفهوم جمله
- ☐ عدم فهم مفاهیم اصلی متن
- ☐ متن را می فهمد اما به سوال مربوطه نمی تواند جواب بدهد.

راهکارها

□ ضبط صدای کودک

□ تشخیص اشکال

□ یادداشت کردن خطا

□ پرداختن به درمان باتوجه به مشکل مورد نظر

تذکر : بعضی مواقع مشکلات غیر تخصصی باعث اختلال می شوند. مانند افسردگی ، اضطراب، بیش فعالی، دقت ، وعدم تمرکز، بی قراری ، وابستگی ، نقص در هماهنگی عمومی بدن ، پر خاشگری ، ترس ، فقدان اعتماد به نفس، دید منفی به معلم، اضطراب جدایی والدین

درمان اختلالات خواندن

- ☐ تمریناتی که باعث روان شدن سیستم صوت می شوند: ریه ها و تارهای صوتی
- ☐ به پشت بخوابد و هنگام تنفس انقباض وانبساط شش ها را حس کند
- ☐ در حالت ایستاده و نشسته نیز این کار را انجام دهد.
- ☐ با دهان تمام هوای داخل ریه ها را بیرون کند (جلوی آینه)
- ☐ فوت کردن
- ☐ بادکردن بادکنک
- ☐ فوت کردن در فلوت
- ☐ فوت کردن توپ تنیس روی میز
- ☐ سازهایی که نیاز به دمیدن در آن می باشد
- ☐ کنترل تنفس (باشمع)
- ☐ متوقف کردن تنفس و کشیده گفتن صدای یک حرف به صورت ممتد (م- ن)
- ☐ باسوت زدن آهنگی بزند
- ☐ با استفاده از یک شیلنگ یانی آب یک لیوان را به درون لیوان دیگر بریزد

ادامه ی تمرینات با زبان

- ☐ بافرمان یک و دو دهانش را باز وبسته کند
 - ☐ فک پایینی را بافرمان چپ راست بالا پایین حرکت دهد
 - ☐ عمل جویدن را با صدا وبی صدا انجام دهد
 - ☐ زبان را ازدهان بیرون آورد وبه فرمان معلم حرکت دهد
 - ☐ نوک زبان را به پشت لب ها ببرد وبچرخاند
 - ☐ با زبان دندان های خود را از بیرون لثه ها بشمارد
 - ☐ با زبان دندان های خود را از داخل لثه ها بشمارد
 - ☐ زبان را داخل دهان دایره ای وبیضی شکل بچرخاند
 - ☐ با زبان روی سقف دهان علامت ضرب و + بکشد
 - ☐ لب هارا با فرمان فشار وباز روی هم فشار دهد وباز کند
- تذکر : روزی ده دقیقه به مدت یک ماه این تمرینات انجام شود**
-

اشکالات شنوایی (شنوایی حساس نشده) تمرینات مربوط به تقویت شنوایی

- ☐ استفاده از جعبه ی آدامس وقوطی با نخود
 - ☐ استفاده از همان جعبه ها با میخ و سنگ – پیچ وشکرو...
 - ☐ استفاده از یک ساز یا 8 عدد لیوان آب
 - ☐ استفاده از ضبط صوت وپخش صداها
 - ☐ صحبت کردن چند دانش آموز وتشخیص صدای آنان
 - ☐ گوش دادن به اصوات داخل حیاط
-

توان چشم در خواندن (درست دیدن کلمات و خوب حرکت دادن چشم)

□ با استفاده از یک مداد : تعقیب نوک مداد با چشم به طرف جلو و عقب (حداکثر 3 دقیقه)

□ همان تمرین به طرف بالا و پایین و طرفین

□ همان تمرین به صورت دایره ای

تذکر : در این تمرینات اگر دانش آموز پرش چشم داشته باشد تمرینات را بیشتر کنیم

اشکال در ادراک دیداری

□ با دیدن اشکال هندسی کنار هم تشخیص دهد کدام با دیگری تفاوت دارد

□ از سری حروف استفاده کنیم ح ح غ ف ک ل س

□ سایه خوانی

□ نوشتن در هم حروف و تشخیص توسط کودک

□ بازی با چوب کبریت

□ بازی ریاضی با کاغذ شطرنجی

□ استفاده از آزمون های ماریان فراستینگ (پیدا کردن یک شکل در بین بقیه ی اشکال)
از آسان به مشکل

□ روی شکلی که مثل بقیه نیست خط بزن

□ شکل های مثل هم را داخل خط بسته بگذار

ادامه ی تقویت ادراک بینایی

- ☐ یک سری کلمات که حرف در اول ،وسط و آخر کلمه تکرار شده است (ژاندار منیژه ماساژ)
 - ☐ (جک پنجره تاج)
 - ☐ استفاده از سری کلمات کاخ شاخ داغ کبوتر
 - ☐ آخر این کلمه واول این کلمه را در سری روبه روپیداکن
 - ☐ یک سری کلمه بگوییم وبخواهیم بگوید چ کجایش است؟
 - ☐ مچ - گچ - پرچم - پوچ - چمن - چنار - بچه - چوپان -
چنگال - کوچه - ماهیچه و....
 - ☐ در تمام این تمرینات حساسیت شنیداری و توالی شنیداری کاربرد دارد. (حافظه وتوالی)
-

اختلافات نوشتن (دیکته نویسی)

- ☐ قرینه نویسی
 - ☐ وارونه نویسی
 - ☐ نارسا نویسی
 - ☐ تذکر : با نوشتن و مشق وزیرنویس های ... معلم درمان نمی شود
-

علل نارسا نویسی

- ❑ غلبه ی طرفی (برتری جانبی) ندارند
- ❑ تمرینات: دیدن تلویزیون با یک چشم شبی یک ساعت - استفاده از عینک پلاستیکی با درپوش یک چشم- گذاشتن پنبه در گوش غیر برتر- بازی با پای غیر برتر (لی لی - فوتبال)
- ❑ بد گرفتن مداد: فشار مداد و ایجاد خستگی
- ❑ عضلات کوچک و بزرگ قوی نشده اند: خمیر بازی - مچاله کردن کاغذ با یک دست - بازی با گل رس و خمیر
- ❑ عدم هماهنگی چشم و دست : بازی بولینگ - دارت- راکت زنی - حمل زنگوله - پیچاندن نخ دور قرقره- پرتاب توپ در حلقه- هدف گیری با توپ (جوراب) - حمل لیوان آب - پرتاب توپ به صورت یک دستی و دریافت- پرتاب و دریافت هم زمان- توپ چسبانک - ماهیگیری - تپله بازی - یک قل دوقل- دوختن - پینگ پنگ - پرتاب حلقه دور میله ی ثابت

نوشتن

□ رسم دو خط موازی توسط معلم و رسم خطی بین آن توسط شاگرد

□ رسم خطوط منحنی و شکسته توسط معلم و رسم خطی در وسط آن توسط شاگرد

□ رسم شکلی به صورت نقطه چین و پر کردن توسط دانش آموز

حافظه ی دیداری ضعیف (بیشتر غلط ها)

- ❑ غلط هایی که به حافظه ی دیداری ربط دارند: (س-ص-ث)(ع-الف) (غ-ق) (ت-ط) (ز-ذ-ظ-ض)(ح-ه)
 - ❑ درمان: تقویت حافظه ی دیداری
 - ❑ کارت های اشکال
 - ❑ نشان دادن تصویر و طرح سوال از آن
 - ❑ کارت کلمات
 - ❑ در صورت موفقیت در مرحله ی قبلی هوانویسی
 - ❑ نوشتن کلمات مشکل دیدن دانش آموز و نوشتن
 - ❑ استفاده از مکعب کلمات
 - ❑ پشت پرده نویسی و بازی
 - ❑ بازی ببین و بگو
 - ❑ بازی جابه جایی یک شی در کلاس
-

قرینه نویسی

- علت : اشکال در جهت یابی
 - درمان: یک قدم به عقب – یکقدم به جلو – یک قدم به چپ – ...دست راست روی گوش چپ و...
□ هوا نویسی : به حافظه سپردن کلمات روی کارت ها و نوشتن روی هوا (به شکل گروهی)
 - نوشتن روی سمباده
 - نوشتن روی شن و خاک نرم
-

حساسیت شنیداری و حافظه ی شنیداری

- برای تفکیک حساسیت شنیداری استفاده از کاغذ جلوی دهان و گفتن کلمات و تشخیص توسط دانش آموز (مژه - مچه) (عکس - اسب) (دیوار - دیفار)
 - املای سکوت (صامت) با تن صدای ملایم اول یک کلمه وبعد... -
عدم تکرار املا توسط معلم - آهسته حرف زدن معلم - مسابقه
یواش گویی و یواش شنوی-
 - گوش کردن به صدای تلویزیون و رادیو با صدای کم
 - جا انداختن : بلد است ولی جا می اندازد.
 - تمرین : استفاده از اعداد و کلمات از یکی شروع و تا 5 تا ادامه می دهیم. (ابتدا حافظه ی شنیداری بعد توالی شنیداری)
-

چند نکته

- بالا و پایین گذاشتن نقطه مربوط به جهت یابی است
 - جا انداختن حرف در کلمه و جابه جا گذاشتن نقطه مربوط به دقت و حافظه ی بصری می باشد. برای تقویت : رسم نقطه ها و کشیدن یک شکل تا بچه ببیند و مثل آن را بکشد. - از تصاویر شلوغ استفاده کنیم
 - علت کندی بچه ها : در تشکیل، نظام عصبی دارای حلقه ی مفقوده است رفتار از این شکل تبعیت می کند (نخاع - مغز) 36 رفلکس مربوط به نخاع است.
-

در تمام درمان ها 14 گام باید رعایت شود

- ☐ انگیزه ی معلم
 - ☐ ارتباط خوب خوب خوب
 - ☐ گوش کردن فعال
 - ☐ پرسشنامه از والدین
 - ☐ اندازه گیری هوشبهر
 - ☐ کار گروهی مشترک
 - ☐ مصاحبه با دانش آموز
 - ☐ تعیین مورد یا میزان اختلال
 - ☐ تشخیص گذاری
 - ☐ تهیه ی امکانات درمان
 - ☐ طراحی برنامه ی درمان
 - ☐ عمل درمان
 - ☐ بازگشت به ارزیابی درمان پس از 3 هفته
 - ☐ برنامه ریزی مجدد
 - ☐ از تمرین هایی شروع کنیم که بیشترین تعداد غلط را در آن هادارند
-

اختلالات ریاضی

□ ریاضی زبانی کمی است و دقیق تراز آن وجود ندارد. در آن زبان کیفی به زبان کمی تبدیل می شود.

□ برای تبدیل کیفیت به کمیت باید زبان را لایه لایه کرد:

1- مشاهده 2 - احساس 3 - باور 4- نیاز

□ عدل = معادله

□ در ریاضی کودک را به منطق ریاضی سوق دهیم نه به عملیات ریاضی - اصول انسانی را کشف می کنیم. معادله را کشف میکنیم و در جای خودش قرار می دهیم.

علت اختلال ریاضی

□ طبق تئوری کپارت :یادگیری همان حرکت است علت اختلال فقدان حرکت بوده است.(مقایسه ی دو نوزاد 6 ماهه دارای طرح واره ی محدود و قویتر)

□ حرکت هایی که مغز در آن ها دخالت ندارد نخاع دخالت دارد اگر این حرکت ها درست انجام نگیرد کودک دچار اختلال یادگیری می شود.

□ کنترل بدن توسط نیمکره ی مخالف

□ حرکت هایی که فقدان آن ها موجب اختلال می شود: چنگ زدن - مکیدن - رفلکس مورو- سینه خیز - چهار دست و پا راه رفتن- قلقلک دادن و جمع کردن دست و پاو... هر کدام نباشد حلقه هایی تشکیل نمیشود.

درمان

□ با مطالعه ی وضعیت کودک و مصاحبه با مادرش متوجه حلقه های مفقوده می شویم و سعی در به وجود آوردن آن ها می نمائیم.

□ سینه خیز - لی لی - چهار دست و پا - راه رفتن صحیح- روی یک پا ایستادن - حرکات تعادلی - سرسره بازی- الاکلنگ-دنبال هم کردن - قایم باشک بازی و... به صورت جمعی و تا حرکات پیچیده

□ اختلال یادگیری = فقدان حرکت درمان = حرکت

حرکات مربوط به کودک تا سن 3 سالگی

- : دانستن مفاهیم کوتاه بلند دور نزدیک بالا پایین عقب جلو عمق گودی کم زیاد - رسم خط اشکال ساده خط عمودی و افقی دایره مارپیچ - گرفتن مداد و نوشتن - با مهارت صحبت کند - شناخت اعضای بدن و صورت - ورق زدن کتاب - قبل و بعد - جمله ی دو کلمه ای بگوید - جمله ی چند کلمه ای - آنچه دیده و شنیده در حافظه ی کوتاه مدت دیداری و شنیداری نگه دارد - نام اشیای معمولی - راه رفتن - پله رفتن - پرش یک پا و دو پا - ایستادن روی یک پا - تشخیص مفهوم اعداد 1 و بیشتر از 1 -
-

ادامه ی حرکات مربوط به کودکان تاسن سه سالگی

- چند دقیقه به داستان گوش بدهد- داستان کوتاهی بسازد- پاسخ به محرک های صوتی - تعقیب اشیا باچشم- هماهنگی حرکات دست و پا (بابلوک شکل بسازد و حرکات حیوانات را تقلید کند) کشیدن و هل دادن اشیا روی زمین- نخ کردن مهره های سوراخ دار- باخمیر توپ گرد بسازد -2-3 قدم لی لی کند- در جمع بازی کند- شادابی و کنجکاو ی داشته باشد
-

حرکات مربوط به 3-6 ساله

□ لباس هایش را بپوشد- دست هایش را بشوید- اسباب بازی هایش را مرتب کند- با بلوک ها ماهرانه ساختمان بسازد- از میخ و چکش استفاده کند- از مغازه با همراهی خرید ساده کند- جفت پا و در حال دویدن بپرد- پرتاب توپ از بالای سر- حفظ تعادل- بازی با دوستانش با اسباب بازی- شناخت جهات مختلف- به فرمان ما به چپ و راست برود- قیچی کردن کاغذ در امتداد خط راست- کپی کردن اشکال مختلف - طبقه بندی اشیا و مرتبط به هم - ردیف کردن اشیای 2-3-4 تایی به ترتیب-

ادامه ی حرکات مربوط به 3-6 سال

- رسم مربع و مثلث- بیان تفاوت دو چیز- بیان مخالف کلمات- بیان وجه تشابه دو چیز- تکمیل یک پازل 5 قسمتی - تشخیص نقص تصاویر- تشخیص متن وزمینه- از 1 تا 10 بشمارد- نگهداری ذهنی طول- انجام عمل تفریق با انگشت- جمع اعداد دسته اول- آشنایی با پول و سکه - شناختن رنگ ها- نقل داستان مربوط به یک تصویر- چند قطعه چوب را به ترتیب بلندی کنار هم بگذارد- سبکی و سنگینی- درک تناظر یک به یک اعداد
-

مفاهیم مربوط به اول دبستان

□ مفاهیم چپ راست بالا پایین داخل خارج باز بسته گرد
و غیر گرد طبقه بندی ، تفاوت ها ، وجه مشترک ها - درک
تصویری - ردیف بندی - گفتن تعداد از روی تصاویر بدون
شمارش - تطبیق عدد باشی - مساوی - عدد - بزرگ تر و کوچک
تر کم تر و بیشتر - علامت + - جمع دو عدد (دسته اول) -
جمع دسته دوم -

ادامه ی مفاهیم مربوط به اول دبستان

- مفهوم تفریق – تفریق دسته اول و دسته دوم-قبل و بعد –
مجموعه- نوشتن تفریق با نماد- مجموعه- دسته های ده
تایی- اعداد تا 99- یکان و دهگان-نوشتن صفر-اندازه – بلند
تر و کوتاه تر – هم اندازه-سبک تر و سنگین تر- رسم اشکال
دایره و مثلث- رمز نویسی- ساختن مساله برای جمع و تفریق-
وارونه و قرینه نویسی نداشته باشد
-

انواع فقدان دقت

- ☐ بیشتر اشکالات دانش آموزان مربوط به دقت می باشد.:
 - ☐ عدم توجه به علامت ها
 - ☐ عدم دقت به ستون ها
 - ☐ عدم توجه به نوشتن کامل اعداد
 - ☐ جا انداختن یکی از اعداد
 - ☐ محاسبه نکردن یک عدد
 - ☐ کاربرد نادرست عضو خنثی در جمع و ضرب
 - ☐ اشتباه در اثر مجاورت نویسی
 - ☐ توجه : 2گونه است :توجه فعال (انتخابی) 2- انفعالی
-